

آشنایی با احکام خاندان پهلوی

رضا فراستی

در شماره‌های ۲۱، ۲۲ و ۲۸ فصلنامه تاریخ معاصر ایران راجع به مشخصات فرمانهای رضاشاه و محمدرضا پهلوی مطالبی آمد، از آنجایی که احکام صادر شده از سوی اعضای خانواده سلطنتی بی ارتباط با فرمانهای شاهان نیست، در اینجا به بررسی احکام اعضای خانواده پهلوی به منظور شناخت اسناد تاریخی می‌پردازیم.

برای این منظور تعداد ۱۴۶ سند موجود در مؤسسه مطالعات تاریخ معاصر ایران مورد مطالعه قرار گرفت. هدف از این مطالعه، آشنا شدن با چگونگی حکم‌نویسی در دوره مذکور و نیز سیر تطور در متن، مهر، امضا، ترتیب صدور، تذهیب و کاغذ این‌گونه اسناد بوده است.

نکته قابل توجه آنکه هیچ سندی مربوط به دوره رضاشاه به دست نیامد و کل اسناد موجود مربوط به دوره محمدرضا پهلوی بود.

با توجه به آمار مدارک موجود، مطلب در پنج قسمت به ترتیب: ۱. فرح پهلوی، ۲. شمس پهلوی، ۳. اشرف پهلوی، ۴. غلامرضا پهلوی، و ۵. سایر اعضای خاندان آمده است.

۱. فرح پهلوی

تعداد ۶۴ سند (۶۱ دستنویس و ۳ تاپی) از ۱۳۴۱/۸/۷ تا ۱۳۵۷/۳/۱۳ به دست آمد. اسناد در موضوع انتصاب اشخاص به سمت و یا عضویت در سازمانهایی است که در حوزه اختیارات فرح بوده.

فصل اول: خصوصیات احکام

ابتدا یکی از اسناد^۱ به عنوان نمونه عیناً در زیر ارائه و سپس مطالب توضیح داده می‌شود:

۱. سند شماره ۱۱۶۴.

[علامت تاج]

فرح پهلوی

به استناد ماده ۱۲ اساسنامه بنیاد آرشام، به موجب این دستخط جناب بانو مهناز افخمی را برای مدت چهار سال به سمت عضو هیئت امنا بنیاد مذکور منصوب و مقرر می‌داریم در انجام وظایف محوله اقدام نماید. به تاریخ هفدهم بهمن ماه دوهزار و پانصد و سی و شش شاهنشاهی

[امضا]

در تقسیم‌بندی متن احکام سه رکن یا قسمت (مقدمه، موضوع و خاتمه) وجود دارد؛ رکنهای سند مذکور عبارت‌اند از:

مقدمه: به استناد ماده ۱۲ اساسنامه بنیاد آرشام

موضوع: به موجب این دستخط جناب بانو مهناز افخمی را برای مدت چهار سال به سمت عضو هیئت امنا مذکور منصوب

خاتمه: و مقرر می‌داریم در انجام وظایف محوله اقدام نماید.

۱. با توجه به موارد فوق، ۷۰/۳ درصد از احکام دارای مقدمه، ۱۷ درصد دارای رکن خاتمه و در مجموع فقط ۱۵/۶ درصد هر سه رکن را داشتند. شایان ذکر است که هیچ‌یک از اسناد فرح خطایی نبودند. از طرفی نوشتن رکن خاتمه در اسناد از آذر سال ۱۳۵۵ به بعد معمول شد.

۲. در قسمت موضوع، فعل جمله احکام به زمان حال «منصوب می‌داریم» بیان شده و در همگی از ضمیر فاعلی اول شخص جمع (برای فرح) استفاده شده است.

۳. فعل قسمت خاتمه امری است.

۴. گاهی در انتهای قسمت موضوع یا خاتمه نقطه گذاشته شده است.

۵. در متن ۹۷ درصد از احکام کلمه «دستخط» آمده و در ۳ درصد هیچ کلمه‌ای بیان نشده است.

۶. در هیچ‌یک از اسناد، مکان صدور نوشته نشده است.

۷. خط اسناد نستعلیق و تعداد سطر آنها ۳ یا ۴ بوده است.

۸. اسناد تاییبی ۳ تا ۵ سطر بودند.

فصل دوم: تحریر تاریخ در احکام

تاریخ در انتهای متن احکام نوشته می‌شد. فقط دو سند فاقد تاریخ بودند؛ اما تاریخ ثبت آنها در دفتر مخصوص، یکی ۱۳۴۱/۸/۷ و دیگری ۱۳۴۳/۳/۱۷ ملاحظه گردید. در جدول زیر انواع شکل تحریر تاریخ آمده است:

ردیف	شروع	روز	نام ماه	کلمه ماه	سال به حرف	سال به عدد	نام سال
۱	—	—	مهر	ماه	یکهزار و سیصد و چهل و شش	—	—
۲	بتاریخ	—	مهر	ماه	یکهزار و سیصد و پنجاه	۱۳۵۰	—
۳	بتاریخ	—	خرداد	ماه	—	۱۳۵۳	شمسی
۴	—	—	آبان	ماه	—	۱۳۵۳	—
۵	بتاریخ	هفدهم	بهمن	ماه	دوهزار بانصد و سی و شش	—	شاهنشاهی

با توجه به جدول فوق، تحلیل زیر ارائه می‌شود:

۱. تاریخ سند یا حرفی است (ردیف یک) یا به حرف و عدد (ردیف ۲) نوشته شده است.
۲. تاریخ تعدادی از احکام با کلمه «بتاریخ» (ردیف ۲) و یا بدون کلمه‌ای (ردیف یک) آغاز می‌شده است.
۳. تعداد معدودی از اسناد دارای تاریخ روز بودند. روز فقط به حرف نوشته می‌شد (ردیف ۵).
۴. در همه اسناد نام ماه و کلمه «ماه» ذکر می‌شد.
۵. سال اسناد به شمسی یا ذکر کلمه «شمسی» یا بدون آن کلمه (ردیف ۳ و ۴)، یا به شاهنشاهی یا ذکر همان کلمه بوده است (ردیف ۵).
۶. در بعضی از اسناد سال، هم به عدد هم به حرف نوشته شده است. (ردیف ۲)

فصل سوم: اضافات احکام

اضافات شامل امضا، طغرا، ثبت، علائم چاپی، پاکت ضمیمه و تذهیب است:

بخش اول: امضا

امضای فرح بدون هیچ‌گونه ضابطه‌ای در زیر طغرا، زیر علامت چاپی (تاج + فرح)،

انتهای متن یا زیر آن و جوهر امضا به رنگهای مشکی و آبی بوده است.

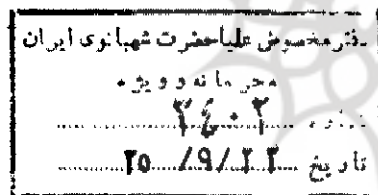
بخش دوم: طغرا

۳۴/۳ درصد از احکام دارای طغرا است. طغرای فرح عبارت بود از: «با تأییدات خداوند متعال» که زیر مطلب چاپی (تاج + فرح پهلوی) به صورت دستنویس برای متنهای دستی یا تاییبی برای متنهای تاییبی نوشته می شده طغرای مذکور بر روی یکی از اسناد تاییبی (آبان ماه ۱۳۴۴) و در کلیه اسناد دستنویس از دی ماه ۱۳۴۳ تا بهمن ماه ۱۳۴۸ مشاهده شد.

بخش سوم: ثبت احکام

همه احکام در دفتر مخصوص فرح ثبت می شدند. از سال ۱۳۴۱ تا دی ماه ۱۳۵۴ شماره و تاریخ ثبت به صورت دستی در ظهر (پشت) علامت چاپی (تاج + فرح پهلوی) نوشته می شد (شکل ۱). از آبان ۱۳۵۵ تا ۱۳۵۷/۳/۱۳ شماره سند بانمراتور و تاریخ آن به صورت مهر در پشت برگ دوم سند در قسمت پایین سمت راست در مجموع داخل مهر (شکل ۲) مشاهده شد.

۲۵۴

۲۶۹۹
۹/۴/۴

(شکل ۲)

(شکل ۱)

بخش چهارم: علانم چاپی

احکام را روی کاغذ دارای سربرگ چاپی (شامل علامت تاج + فرح پهلوی) می نوشتند. دو نوع سربرگ یافت شد. سربرگ (شکل ۳) قبل از تاجگذاری سال ۱۳۴۶ به رنگ لاجوردی، مربوط به تاریخهای ۱۳۴۱ تا مهر ۱۳۴۶، و سربرگ (شکل ۴) بعد از تاجگذاری به رنگ فیروزه‌ای مربوط به تاریخهای تیر ۱۳۴۸ تا ۱۳۵۷/۳/۱۳، در میان اسناد مشاهده شد.

فرج پهلوی

آبایات خداوند تعالی

(شکل ۳)

فرخ پهلوی

بوجبارین دستخط‌ناب کاظم‌رودی در سمت شاهزادی

(شکل ۴)

شایان ذکر است که از نمونه شکل ۴ به صورت مهر خشک نیز مشاهده شد.^۲ قابل توجه است که علامت چاپی روی سربرگ شکل (۳) در بعضی از اسناد در بالا، سمت چپ و در بعضی دیگر در بالا، وسط سند و نیز علامت چاپی روی سربرگ شکل (۴) در بعضی از اسناد در بالا، سمت راست و در بعضی دیگر در بالا، قسمت وسط سند، بدون هیچ‌گونه رابطه‌ای، ملاحظه گردید.

۲۵۵

بخش پنجم: پاکت ضمیمه احکام

یک پاکت مربوط به سال ۱۳۴۶ به رنگ شیر و شکری و در اندازه $۲۷/۵ \times ۲۲/۱$ سانتیمتر به دست آمد که پشت آن مطلب شکل (۵) به رنگ لاجوردی چاپ شده بود.^۳

دکتر محضر غرض علیا حضرت شهبانوی ایران

(شکل ۵)

بخش ششم: تذهیب

۲. سند شماره ۷۸۲۱. جوابیه تبریک شریف امامی رئیس مجلس منا به مناسبت تولد ولیعهد، ۱۳۴۸.
۳. ضمیمه سند شماره ۶۹۵۸. حکم انتصاب هایده عدل به سمت بازرس انجمن ملی حمایت از کودکان، خرداد ۱۳۴۶.

فقط یک سند^۴ (شکل ۶) مشاهده شد که به صورت زیر تذهیب داشت:
 دو طرف علامت چاپی و بین سطور: مذهب، مرصع، دارای گل و بوته
 دور نوشته‌ها و امضا: خط طلائی به شکل دندان موشی

(شکل ۶)

۴. سند شماره ۴۲۲۷. حکم انتصاب حسین نصر به سمت مدیرعامل انجمن سلطنتی فلسفه ایران. خرداد ۱۳۵۳.

فصل چهارم: کاغذ

احکام بر روی کاغذهای یک یا دو برگه نوشته می‌شد. یک برگه معمولی و نیمه ضخیم مربوط به سالهای ۱۳۴۱ تا ۱۳۵۳ و دو برگه ضخیم و نیمه ضخیم مربوط به سالهای ۱۳۴۴ تا ۱۳۵۷ مشاهده شد.

بخش اول: رنگ

رنگ کاغذها به این صورت بود: سفید ۳۶ درصد، شیروشگری ۵۳/۱ درصد، فستقی ۹/۴ درصد و نخودی ۱/۵ درصد.

بخش دوم: نه نقش

فقط یک سند نه نقش داشت^۵ که مطلب آن عبارت است از:

... MULLER 782 PARIS FRANCE

نه نقش فوق، با توجه به ۹۰ درجه چرخش در طول سند، مشاهده شد. نکته قابل توجه آنکه حرف یا کلمه اول نه نقش در برش کاغذ حذف شده است.

بخش سوم: اندازه

از بررسی مدارک، ارتباط خاصی میان رنگ و اندازه بسیاری از احکام فرح به دست آمد که از این قرار است:

۱. طی سالهای ۱۳۴۱ تا ۱۳۴۳ اندازه ۲۲×۱۴ سانتیمتر به رنگ شیروشگری، یک برگه.
۲. سال ۱۳۴۴ اندازه ۲۲/۵×۱۴ سانتیمتر به رنگ شیروشگری، دو برگه نیمه ضخیم.
۳. سالهای ۱۳۴۴ تا ۱۳۴۶ اندازه ۲۱×۱۷/۹ سانتیمتر به رنگ فستقی، یک برگه.
۴. سال ۱۳۴۶ اندازه ۲۱×۱۷/۹ سانتیمتر به رنگ نخودی، یک برگه.
۵. سالهای ۱۳۴۵ تا ۱۳۴۸ اندازه ۲۲/۹×۱۴/۱ سانتیمتر به رنگ شیروشگری، دو برگه نیمه ضخیم.
۶. سالهای ۱۳۴۸ تا ۱۳۵۴ اندازه ۲۳/۱×۱۴ سانتیمتر به رنگ سفید، دو برگه نیمه ضخیم.
۷. سال ۱۳۵۳ اندازه ۲۲/۵×۱۴ سانتیمتر به رنگ سفید، دو برگه نیمه ضخیم.
۸. سالهای ۱۳۵۱ تا ۱۳۵۷ اندازه ۲۱×۱۴ سانتیمتر به رنگ شیروشگری،

۵. سند شماره ۳۱۹. حکم انتصاب مهرداد پهلبد به عضویت هیئت امنای سازمان جشن هنر شیراز. مهر ۱۳۴۶.

دوبرگی ضخیم.

در مجموع، با توجه به دواندازه ۲۱×۱۷/۹ و ۲۳/۱×۱۴، کوچک‌ترین عرض ۱۴ و بزرگ‌ترین ۱۷/۹ سانتیمتر و نیز کوچک‌ترین طول ۲۱ و بزرگ‌ترین ۲۳/۱ سانتیمتر بوده است.

۲. شمس پهلوی

تعداد ۴۳ سند (۲۹ دست‌نویس، ۶ چاپی و ۸ تایی) مربوط به تاریخهای ۱۳۴۲/۶/۱۰ تا ۱۳۵۶/۱۰/۶ به دست آمد. موضوع اسناد اعطای نشان شیر و خورشید، قدردانی و انتصاب اشخاص به سمت و یا عضویت در سازمانهایی است که در حوزه اختیارات شمس بوده.

فصل اول: خصوصیات احکام

ابتدا متن یکی از اسناد^۶ به عنوان نمونه عیناً در زیر ارائه و سپس مطالب توضیح داده می‌شود:

۲۵۸

شماره ۸۳۳
تاریخ ۴۹/۹/۳

[علامت تاج]
شمس پهلوی

خانم مهین هاشمی‌نژاد

نظر به اینکه بهداشت و درمان کودکان بیمار مستمند و بی‌سرپرست از نظر سلامت جامعه حائز نهایت اهمیت می‌باشد به منظور کوشش بیشتر در امر فوق از تاریخ صدور این حکم به عضویت هیئت مدیره بنیاد نیکوکاری منصوب می‌شوید. انتظار دارم که با علاقه و جدیت خاص بر مبنای وظائف و اختیاراتی که در اساسنامه بنیاد نیکوکاری تعیین گردیده است در راه تحقق مقاصد و هدفهای مقدماتی بنیاد نیکوکاری از هرگونه مجاهدت و کوشش دریغ ننمائید.

[امضا]

شمس پهلوی

نتیجه بررسی

۱. تقسیم‌بندی متن احکام چنین است: ۸۳/۷ درصد از احکام دارای مقدمه، ۲۵/۵ درصد دارای رکن خاتمه و، در مجموع، فقط ۲۰/۹ درصد هر سه رکن را داشتند. شایان ذکر اینکه بجز نمونه فرم چاپی، که در فصل چهارم توضیح داده شده، بقیه اسناد خطابی است.
۲. در قسمت موضوع، جمله احکام به زمان حال بیان شده. در دو مورد از ضمیر فاعلی اول شخص مفرد برای شمس - ابلاغ می‌نمایم - و در سایر موارد از فاعل مجهول (اعطا می‌شود، منصوب می‌شوید) استفاده شده است.
۳. در قسمت خاتمه آرزوی موفقیت، توصیه یا مطلبی به صورت جمله امری بیان شده است.
۴. اغلب در انتهای قسمت موضوع یا خاتمه، نقطه مشاهده می‌شود.
۵. در متن ۲/۳ درصد از احکام کلمه «دستخط»، در ۹/۳ درصد کلمه «حکم» و در ۸۸/۴ درصد هیچ کلمه‌ای بیان نشده است.
۶. در هیچ‌یک از اسناد مکان صدور سند نوشته نشده است.
۷. خط اسناد نستعلیق و تعداد سطر آنها ۴ تا ۸ بوده است.
۸. اسناد تاییبی ۳ تا ۹ سطر، نمونه فرم چاپی به خط نستعلیق و ۵ سطر بودند.
۹. در انتهای متن ۴ حکم انتصاب در جمعیت شیروخورشید سرخ ایران مربوط به سالهای ۱۳۴۷ تا ۱۳۴۹ که به صورت دستنویس صادر شده، نام کاتب سند «حساس» ذکر شده است.^۷

۷. با راهنمایی استاد، آقای اخوین و نیز انجمن خوشنویسان، با آقای رضا حساس کاتب مذکور، در محل کارشان دیدار شد. مطالب ذیل در پی ملاقات حضوری با ایشان نوشته شده است:
استاد رضا حساس متولد ۱۳۰۵ در تهران، خطاطی را از دوران جوانی آغاز کرد و از ابتدای تأسیس کلاسهای آزاد خوشنویسی، که با معاضدت آقای خسرو زعیسی و مرحوم استاد میرخانی تشکیل شده بود، تحت تعلیم استاد میرخانی قرار گرفت. وی عمر کاری خود را پیوسته در امر خوشنویسی گذرانده و متون مختلفی، از جمله کتاب هزوارشهای پهلوی تألیف محمدجواد مشکور، را طی سه سال خوشنویسی کرده است.
ابتدا در اداره کل انتشارات و تبلیغات (رادیوی سابق) استخدام شد. با مجله بهداشت برای همه، نشریه اداره آموزش بهداشت وابسته به وزارت بهداری، با مرحومین سهراب سیهری و سیاوش کسرابی همکاری بود. سپس در دو وزارتخانه تازه تأسیس صنایع و معادن و نیز بازرگانی مشغول به کار شد. با مجله اطلاعات هفتگی، اتاق بازرگانی سازمان تربیت بدنی و سازمانهای دیگر همکاری داشت. مدت ۳۰ سال به صورت

فصل دوم: تحریر تاریخ در احکام

۱. ۳۲/۵ درصد از اسناد اعم از دست‌نویس، تایپی و چاپی، فاقد تاریخ بودند.
 ۲. تاریخ ۲۷/۹ درصد در محل سربرگ تایپ شده بود (شامل احکام دست‌نویس و تایپی).
 ۳. تاریخ ۲۰/۹۵ درصد در محل سربرگ به صورت دستی نوشته شده (شامل احکام دست‌نویس، چاپی و تایپی).
 ۴. تاریخ ۱۳/۹۵ درصد به صورت دستی در بالای سند، سمت چپ نوشته شده (شامل احکام دست‌نویس و تایپی).
 ۵. تاریخ ۴/۶۵ درصد در بالا، سمت چپ سند تایپ شده است (شامل احکام دست‌نویس و تایپی).
- به طور کلی، با توجه به مطالب فوق، می‌توان چنین نتیجه گرفت که محل تاریخ سند در بالا، سمت چپ بوده است.

در جدول زیر انواع شکل تحریر تاریخ اسناد آمده است:

ردیف	شروع	روز	ماه	سال
۱	—	۸	۱	۱۳۴۵
۲	---	بیست و ششم	اسفند	۱۳۴۸
۳	تاریخ	۳	۹	۴۹
۴	---	۲۹	۱۰	۲۵۳۵

۲۶۰

- با توجه به جدول فوق، تحلیل زیر ارائه می‌شود:
۱. تاریخ سند به صورت حرف و عدد (ردیف ۲) یا به صورت عدد (ردیف یک) نوشته شده است.
 ۲. تاریخ یکی از احکام با کلمه «تاریخ» (ردیف ۳) و مابقی بدون هیچگونه کلمه‌ای آغاز می‌شده است.
 ۳. همه اسناد دارای تاریخ روز بودند. روز یا به عدد (ردیف یک) یا به حرف

→ نیمه وقت با جمعیت شیروخورشید سرخ ایران (هلال احمر فعلی) همکاری داشت. در آنجا، علاوه بر احکام جمعیت مذکور، فرمانهای بسیاری را از سایر سازمانها به محل فوق می‌آوردند و ایشان خوشنویسی می‌کردند. او اظهار داشت که ذکر نامش در پایین چهار حکم مذکور اتفاق بوده و در سایر احکام و فرمانها نام خود را ننوشته است. استاد در سال ۱۳۵۹ «دفتر خوشنویسی حساس» را در تهران خیابان خانقاه، تقاطع تنکابن، شماره ۶۶ دائر نمود؛ و تا تاریخ ملاقات (۱۳۸۱/۶/۱۲) در آنجا به فعالیت مشغول بوده است.

- (ردیف ۲) نوشته می شد.
۴. همه اسناد دارای تاریخ ماه بودند و به صورت عددی (ردیف ۳) یا به صورت حرفی (ردیف ۲) نوشته می شد.
۵. سال اسناد به صورت عددی به شکل چهار رقمی برای سال شمسی (ردیف یک)، دو رقمی برای سال شمسی (ردیف ۳) و چهار رقمی برای سال شاهنشاهی (ردیف ۴) نوشته می شد.

فصل سوم: اضافات احکام

بخش اول: امضا

امضای شمس همیشه در پایان سند بوده است. در انتهای تعدادی از اسناد نام «شمس پهلوی»؛ یا سمت او «ریاست عالی»، «ریاست عالی جمعیت» نوشته شده، او در بالای نام یا سمت و یا در زیر آن امضا کرده است. در تعدادی از اسناد، که نام یا سمت شمس را ندارد، فقط امضای او در خاتمه سند دیده می شود. جوهر امضا به رنگهای مشکی و آبی بوده است.

بخش دوم: طغرا

در هیچ یک از احکام شمس طغرا به دست نیامد.

بخش سوم: ثبت احکام

۲۷/۹ درصد از اسناد شامل دستنویس و تایپی، که مربوط به سالهای ۱۳۴۵ تا ۱۳۴۸ بودند، شماره ثبت نداشتند. اما بر روی نامه ضمیمه تعدادی از این احکام، که حاکی از ارسال آنها بود، شماره و تاریخ ثبت نوشته شده بود.^۸

در پشت ۱۸/۶ درصد از اسناد، اعم از دستنویس و چاپی که مربوط به سالهای ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۳ بودند، در قسمت پایین سمت راست، پایین وسط یا بالا در وسط، شماره و تاریخ ثبت به صورت دستنویس یا تایپی مشاهده شد.

۴۸/۸۵ درصد از اسناد شامل دستنویس، چاپی و تایپی سالهای ۱۳۴۸ تا ۱۳۵۶ که روی کاغذهای دارای سربرگ نوشته شده‌اند، شماره و تاریخ ثبت آنها در جای مربوط

۸. سند شماره ۴۹۸۸، انتصاب محمدعلی صفاری به عضویت هیئت مرکزی جمعیت ملی حمایت از حیوانات. ۲۰ اسفند ۱۳۴۷.

سربرگ به صورت دستنویس یا تایپی آمده است. شماره و تاریخ ثبت ۴/۶۵ درصد از اسناد شامل دستنویس سالهای ۱۳۴۵ تا ۱۳۴۹، که سربرگ چاپی ندارند، روی سند در بالا سمت چپ به صورت دستی نوشته شده است.

بخش چهارم: علائم چاپی

با توجه به ارتباط خاص بین نوشته‌ها و علائم چاپی و نیز کاغذ احکام، مطالب این بخش به صورت یکجا با فصل چهارم آمده است.

بخش پنجم: پاکت ضمیمه احکام

احکام، بستگی به مورد آن از طریق دفتر شمس پهلوی^۹ یا سازمانهای مربوط،^{۱۰} همراه با نامه و پاکت ارسال می شده است. در میان اسناد سه نوع پاکت مشاهده گردید:
۱. نمونه^{۱۱} شکل (۷)، که در پشت پاکت و به رنگ مشکی چاپ شده بود، در اسناد سال ۱۳۴۵ رؤیت شد.
رنگ پاکت سفید و اندازه آن ۱۷/۱×۲۳/۱ سانتیمتر بود.

۲۶۲

دفتر والا حضرت شاهنشاهی پهلوی

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

(شکل ۷)

۲. نمونه^{۱۲} شکل (۸)، که روی پاکت و به رنگ فیروزه‌ای و طلایی چاپ شده بود،

۹. همان.

۱۰. سند شماره ۵۳۵۸. انتصاب طاهر ضیایی به عضویت کمیسیون رسیدگی به صلاحیت و استحقاق دریافت کنندگان نشانهای رسمی جمعیت شیروخورشید سرخ ایران. [بی تا].

۱۱. ضمیمه سند شماره ۲۳۹۲. انتصاب جعفر شریف امامی به سمت نایب رئیس جمعیت شیروخورشید سرخ ایران. ۹ آذر ۱۳۴۵.

۱۲. ضمیمه سند شماره ۲۳۹۹. حکم انتصاب جعفر شریف امامی به عضویت هیئت مرکزی کل جمعیت شیروخورشید سرخ ایران. ۳۰ مرداد ۱۳۴۲.

دارای علامت تاج کوچک - مثل سربرگ اسناد - در اسناد سالهای ۱۳۴۲ تا ۱۳۴۷ مشاهده شد. رنگ پاکت سفید یا شیرو شکری و اندازه آن $۱۵ \times ۲۲ / ۴$ سانتیمتر بود.

(شکل ۸)

۳. نمونه^{۱۳} شکل (۹)، که روی پاکت و به رنگ فیروزه‌ای و طلایی چاپ شده بود، دارای علامت تاج بزرگ - مانند سربرگ اسناد - در اسناد سالهای ۱۳۴۷ تا ۱۳۴۹ مشاهده شد. رنگ پاکت سفید یا شیرو شکری و اندازه آن $۲۲ / ۵ \times ۲۸ / ۷$ سانتیمتر بود.

(شکل ۹)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی

بخش ششم: تذهیب

در هیچ یک از اسناد شمس تذهیب یافت نشد.

فصل چهارم: کاغذ و علائم چاپی

همان‌طور که قبلاً توضیح داده شد، بین نوشته‌ها و علائم چاپی و نیز رنگ، ته نقش و

اندازه کاغذ احکام ارتباط خاصی مشاهده شد؛ از این رو، مطالب در این فصل به صورت یکجا آورده شده است:

۱۳/۹۵ درصد از احکام روی یک نوع فرم چاپی و بقیه بر روی کاغذهای دارای سربرگ چاپی صادر شده بودند، به این شرح:

۱. فرم چاپی

این فرم برای اعطای نشان شیروخورشید بوده، که از تاریخ ۱۳۴۸/۱۲/۲۶ تا ۱۳۵۶/۱۰/۶ بر روی کاغذ یک برگی ضخیم، به رنگ سفید، فاقد ته نقش، در اندازه ۲۳/۲×۳۴/۱ سانتیمتر صادر می شده و متن آن به صورت زیر است:^{۱۴}

[علامت تاج]

شمس پهلوی

شماره

[علامت شیروخورشید]

تاریخ

جمعیت شیروخورشید سرخ ایران

۲۶۴

بر طبق ماده
آنسین نامه نشان و مدال جمعیت شیروخورشید سرخ
به موجب پیشنهاد هیئت مرکزی کل که در جلسه
آن هیئت
به تصویب رسیده است، یک قطعه نشان درجه... شیروخورشید سرخ بپاس خدمات
خیرخواهانه به... اعطا می شود.

ریاست عالی

۲. سربرگهای چاپی

شش نوع سربرگ چاپی یافت شد که عبارتند از:

۱-۲. نمونه^{۱۵} شکل (۱۰) به رنگ فیروزه‌ای و طلایی، دارای علامت تاج کوچک، بر روی کاغذهای ضخیم دوبرگی، به رنگ سفید یا شیروشکری، فاقد ته نقش، در اندازه ۲۱/۷×۱۳/۹ سانتیمتر، مربوط به تاریخهای ۱۳۴۲/۵/۳۰ تا ۱۳۴۷/۱۲/۲۰، در اسناد مشاهده شد.

۱۴. سند شماره ۸۲۰۱ حکم اعطای نشان درجه ۳ شیروخورشید به ابونصر عضد. ۱۸ اسفند ۱۳۴۹.

۱۵. سند شماره ۲۳۹۹.

جناب آقای مهدی تربیفانی

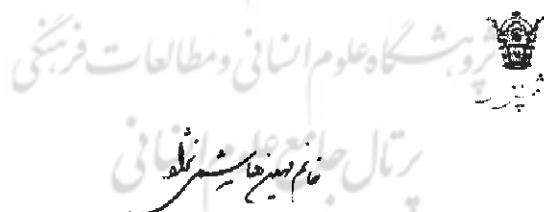
موروثیاد، آژودپهل و امام آسانه محبت شیرخو شیرخو شیرخو شیرخو

بسمت عضویت هیئت مرکزی کلی انتخاب می‌شود.

ریاست عالی
سید محمد

(شکل ۱۰)

۲-۲. نمونه ۱۶ شکل (۱۱) به رنگ فیروزه‌ای و طلایی، دارای علامت تاج بزرگ، بر روی کاغذهای ضخیم دوبرگی، به رنگ سفید یا شبروشکری، فاقد ته نقش، در اندازه ۲۷/۸x۲۱/۷ سانتیمتر، مربوط به تاریخهای ۱۳۴۸/۳/۷ تا ۱۳۴۹/۹/۹، در اسناد مشاهده شد.

(شکل ۱۱)

۲-۳. نمونه ۱۷ شکل (۱۲) مجموعاً به رنگهای طلایی، قرمز و مشکی؛ بر روی کاغذ

۱۶. سند شماره ۵۲۵۴، حکم انتصاب مهین هاشمی‌نژاد به عضویت هیئت مدیره بنیاد نیکوکاری، ۳ آذر ۱۳۴۹.

۱۷. سند شماره ۵۱۱۲، حکم انتصاب محسن حجازی به ریاست بیمارستان رضاشاه، ۲۶ خرداد ۱۳۴۸.

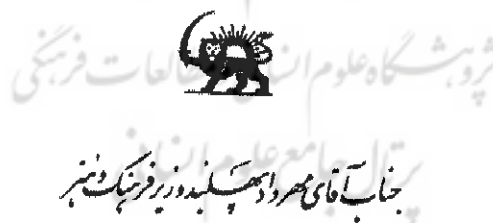
یک برگی، به رنگ فستقی با حاشیه پررنگ، با ته نقش خطوط طولی موازی، در اندازه ۲۷/۸×۲۲/۲ سانتیمتر در اسناد سالهای ۱۳۴۸/۳/۲۶ تا ۱۳۵۴/۱۰/۲۸ ملاحظه شد.

جناب آقای دکتر محسن حجازی

(شکل ۱۲)

۲-۴. نمونه^{۱۸} شکل (۱۳) علامت شیروخورشید به رنگ قرمز، بر روی کاغذ گلاسه یک برگی، به رنگ شیروشکری، فاقد ته نقش، در اندازه ۳۳×۲۳/۱ سانتیمتر در اسناد با تاریخ ۱۳۵۳/۸/۲۵ رؤیت شد.

(شکل ۱۳)

۲-۵. نمونه^{۱۹} شکل (۱۴) علامت شیروخورشید به رنگ قرمز و سایر مطالب به رنگ مشکی،

۱۸. سند شماره ۳۱۵. حکم انتصاب مهرداد پهلبد به عضویت هیئت مدیره جمعیت شیروخورشید سرخ ایران. ۱۳۵۳.

۱۹. سند شماره ۴۳۹۸. حکم اظهار خرسندی از جعفر شریف‌امامی. ۱۸ آذر ۱۳۵۳.

بر روی کاغذ یک برگی، به رنگ شیروشکری، با ته نقش دارای مستطیل‌هایی با خطوط مواج، در اندازه ۲۷/۷×۲۲ سانتیمتر در سندی با تاریخ ۱۳۵۳/۹/۱۸ مشاهده شد.

تاریخ: ۱۳۵۳ - ۹ - ۱۸ - ماه

پیوست:

شماره: ۲۴۱۸۴

جمعیت شورش‌شیرخ ایران
پست مرکزی

جناب آقای جعفر شریف ریاست عالی ریاست جمعیت شورش‌شیرخ ایران

(شکل ۱۴)

۲-۶. نمونه ۲۰ شکل (۱۵)، که به مناسبت پنجاهمین سال سلطنت بهلوی تهیه شده بود، به رنگهای طلایی، فیروزه‌ای، قرمز و مشکی؛ بر روی کاغذ یک برگی، به رنگ شیروشکری، فاقد ته نقش، در اندازه ۳۰×۲۲/۶ سانتیمتر با آرم مخصوص مناسبت مذکور در سندی به تاریخ ۱۳۵۵/۱۰/۲۹ دیده شد.

۲۶۷

تاریخ: ۱۳۵۵ - ۱۰ - ۲۹

شماره: ۲۵۶۰۰

پیوست:

پوشگاه علوم ایران
جمعیت شورش‌شیرخ ایران
پست مرکزی

مستندات برای نشر نرید امام - نهایت ریاست عالی جمعیت

(شکل ۱۵)

در مجموع، ۴۴/۱۸ درصد از اسناد دارای ته نقش، رنگ ۳۷/۲۱ درصد شیروشکری، ۳۲/۵۶ درصد سفید، ۳۰/۲۳ درصد فستقی بود. با توجه به دو اندازه ۲۰، سند شماره ۴۴۰۲، حکم واگذاری مسئولیت‌های ریاست عالی جمعیت شیرو خورشید سرخ به جعفر شریف‌امامی، ۲۹ دی ۱۳۵۵.

۲۱/۷×۱۳/۹ و ۳۴/۱×۲۳/۲، کوچک‌ترین عرض سند ۱۳/۹ و بزرگ‌ترین عرض ۲۳/۲ سانتیمتر و کوچک‌ترین طول ۲۱/۷ و بزرگ‌ترین طول ۳۴/۱ سانتیمتر بوده است.

۳. اشرف پهلوی

تعداد ۲۴ سند (۱۶ دستنویس، یک چاپی و ۷ تاپی) مربوط به تاریخهای ۱۳۴۲/۷/۲۷ تا ۱۳۵۶/۱۲/۱۴ به دست آمد. اسناد در موضوع اعطای نشان پیکار با بیسوادی، قدردانی، مأموریت، انتصاب اشخاص به سمت یا عضویت در سازمانهایی است که در حوزه اختیارات اشرف بوده.

فصل اول: خصوصیات احکام

ابتدا متن یکی از اسناد،^{۲۱} به عنوان نمونه، عیناً در زیر ارائه و سپس مطالب توضیح داده می‌شود:

[علامت تاج]

۲۶۸

اشرف پهلوی

جناب آقای جعفر شریف امامی

به استناد ماده ۱۸ اساسنامه بنیاد مصطفی نظری گلپایگانی و بنا به پیشنهاد جناب آقای عبدالرضا انصاری مدیرعامل سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی به موجب این دستخط به سمت ریاست هیئت امنای این بنیاد منصوب می‌شوید تا نسبت به انجام وظائف محوله اقدام نمائید. به تاریخ سوم اسفند ماه ۲۵۳۶

[امضا]

نیابت ریاست عالیه

سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی

۱. نتیجه بررسی تقسیم‌بندی متن احکام چنین است:

۶۲/۵ درصد از احکام دارای مقدمه، ۵۸/۳ درصد دارای رکن خاتمه و در مجموع ۲۵ درصد هر سه رکن را داشتند.

شایان ذکر است به جز نمونه فرم چاپی، که در بخش چهارم از فصل سوم توضیح داده شده، بقیه اسناد خطابی است.

۲. در قسمت موضوع، فعل جمله به زمان حال بیان شده، در مواردی از ضمیر فاعلی اول شخص مفرد برای اشرف «برقرار می‌نمایم» در مواردی از فاعل مجهول «منصوب می‌شوید»، و گاهی نیز از جملات امری «معمول دارید» استفاده شده است.
۳. در قسمت خاتمه از جملات امری نظیر «اقدام نمائید» استفاده شده است.
۴. اغلب در پایان موضوع یا خاتمه، نقطه گذاشته شده است.
۵. در متن ۲۹ درصد از احکام کلمه «دستخط»، در ۴ درصد کلمه «فرمان» و در ۶۷ درصد هیچ کلمه‌ای بیان نشده است.
۶. تنها در یک مورد مکان صدور سند، «کاخ سعدآباد» نوشته شده بود.
۷. خط اسناد نستعلیق و تعداد سطر آنها ۴ تا ۶ بوده است.
۸. اسناد تاییبی ۶ تا ۱۰ سطر، نمونه فرم چاپی به خط نستعلیق و ۶ سطر بودند.

فصل دوم: تحریر تاریخ در احکام

۱. ۱۶/۶۶ درصد از اسناد، اعم از دستنویس و تاییبی، فاقد تاریخ بودند.
۲. تاریخ ۲۰/۸۶ درصد در بالای سمت چپ یا در محل سربرگ به صورت تاییبی، مهر یا دستی نوشته شده بود (شامل احکام دستنویس و تاییبی).
۳. تاریخ ۴/۱۶ درصد از اسناد در بالا سمت راست به صورت مهر آمده بود (شامل احکام تاییبی).
۴. تاریخ ۴۱/۶۶ درصد در پایین سمت چپ در امتداد متن یا در ذیل آن نوشته شده (شامل احکام دستنویس).
۵. تاریخ ۱۲/۵ درصد در پایین سمت راست آمده است (شامل احکام دستنویس و چاپی).
۶. تاریخ ۴/۱۶ درصد در متن اسناد آمده است (شامل احکام دستنویس).
با توجه به مطالب فوق، می‌توان گفت که در احکام اشرف، تاریخ سند، محل ثابت نداشته است.

در جدول زیر انواع شکل تحریر تاریخ اسناد آمده است:

ردیف	شروع	نام روز	روز	ماه	کلمه ماه	سال
۱	—	—	۱۸	۲	—	۱۳۳۸
۲	تاریخ	—	هشتم	اسفند	—	۱۳۵۰
۳	مورخ	یکشنبه	بیست و یکم	اردیبهشت	—	۱۳۵۴
۴	بتاریخ	—	چهاردهم	اسفند	ماه	دو هزار و پانصد و سی و شش

از تحلیل جدول فوق، به نتایج زیر می‌رسیم:

۱. تاریخ سند به صورت حرف و عدد (ردیف ۲)، عدد (ردیف یک)، یا حرف (ردیف ۴) نوشته می‌شده است.
۲. تاریخ احکام با کلمه «تاریخ»، «بتاریخ»، «مورخ» و یا بدون هیچگونه کلمه‌ای آغاز شده است.
۳. در یک سند نام روز نوشته شده است (ردیف ۳).
۴. همه اسناد دارای تاریخ روز بودند. روز یا به عدد (ردیف یک) یا به حرف (ردیف ۲) نوشته می‌شد.
۵. همه اسناد دارای تاریخ ماه بودند و به صورت عددی (ردیف یک) یا به صورت حرفی (ردیف ۲) نوشته می‌شد.
۶. در تعدادی از اسناد کلمه «ماه» بعد از نام ماه آمده است (ردیف ۴).
۷. سال اسناد به صورت عددی یا حرفی برای سال شمسی یا شاهنشاهی آمده (ردیفهای ۳ و ۴).

۲۷۰

فصل سوم: اضافات احکام

بخش اول: امضا

در خاتمه تعدادی از اسناد، نام «اشرف پهلوی» یا سمت او «ریاست عالی» نوشته شده. در اینگونه اسناد، اشرف یا در بالای نام یا سمت امضا کرده یا در زیر آن. در یک مورد بین پایان متن و تاریخ سند را امضا نموده، در بقیه اسناد، انتهای سند امضا شده است. بنابراین، می‌توان گفت که محل امضای اشرف در پایان سند بوده. جوهر امضا به رنگهای مشکی و آبی بوده است.

بخش دوم: طغرا

در هیچ یک از اسناد اشرف پهلوی طغرا به دست نیامد.

بخش سوم: ثبت احکام

۴۵/۸۳ درصد از اسناد شامل دستنویس و تاییبی، که مربوط به سالهای ۱۳۴۵ تا ۱۳۵۶ بودند، شماره و تاریخ ثبت نداشتند. بقیه احکام شامل دستنویس، تاییبی و چاپی مربوط به سالهای ۱۳۴۲ تا ۱۳۵۶، به شرح زیر در رو یا پشت سند تاریخ و شماره ثبت داشتند.

۱. روی سند

- ۱-۱. بالای سند در محل سربرگ به صورت دستنویس (شامل احکام تاییبی).
- ۲-۱. بالای سند در محل سربرگ شماره ثبت به صورت دستنویس و تاریخ آن به صورت مهر (شامل احکام تاییبی).
- ۳-۱. پایین سند در محل فرمهای چاپی به صورت دستنویس.
- ۴-۱. زیر نشانه (آرم) سربرگ در سمت راست، شماره به صورت دستنویس و تاریخ به صورت مهر (شامل احکام تاییبی).

۲. ظهر سند

- ۱-۲. پایین سمت راست به صورت دستنویس (شامل احکام دستنویس).
 - ۲-۲. وسط به صورت دستنویس.
- شایان ذکر است که، به رغم وجود سربرگ روی کاغذ، تاریخ و شماره ثبت یک سند در پشت آن آمده است.
- ۳-۲. پایین سمت چپ به صورت تاییبی.

بخش چهارم: اعلام چاپی

یکی از احکام روی فرم چاپی و بقیه روی کاغذهای دارای سربرگ چاپی ملاحظه شد.

۱. فرم چاپی

این فرم برای اعطای نشان درجه دو پیکار با بیسوادی بود و متن آن به صورت زیر است:^{۲۲}

[نشانه کمیته پیکار جهانی با بیسوادی]

بنابر استدعای کمیته ملی پیکار جهانی با بیسوادی

۲۲. سند شماره ۷۰۵۷. حکم اعطای نشان درجه ۲ پیکار با بیسوادی به خسرو هدایت. ۱۷ شهریور ۱۳۴۸.

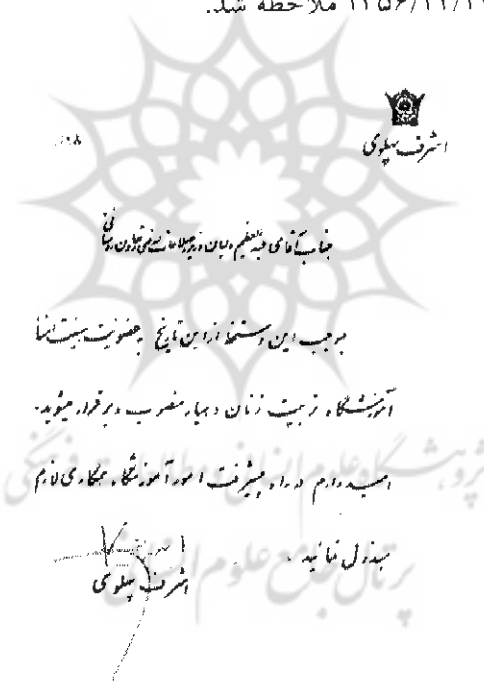
..... را به پاس خدمتگزاری
و ابراز لیاقت به دریافت یک قطعه نشان درجه دو
پیکار با بیسوادی مفتخر می‌دارد.

نیابت ریاست عالیه
کمیته ملی پیکار جهانی با بیسوادی

تاریخ
شماره

۲. سربرگهای چاپی

چهارنوع سربرگ چاپی مشاهده شد:
۱-۲. نمونه^{۲۳} شکل (۱۶) به رنگ طلایی در اسناد مربوط به تاریخهای
۱۳۴۵/۱۱/۲۵ تا ۱۳۵۶/۱۲/۱۴ ملاحظه شد.

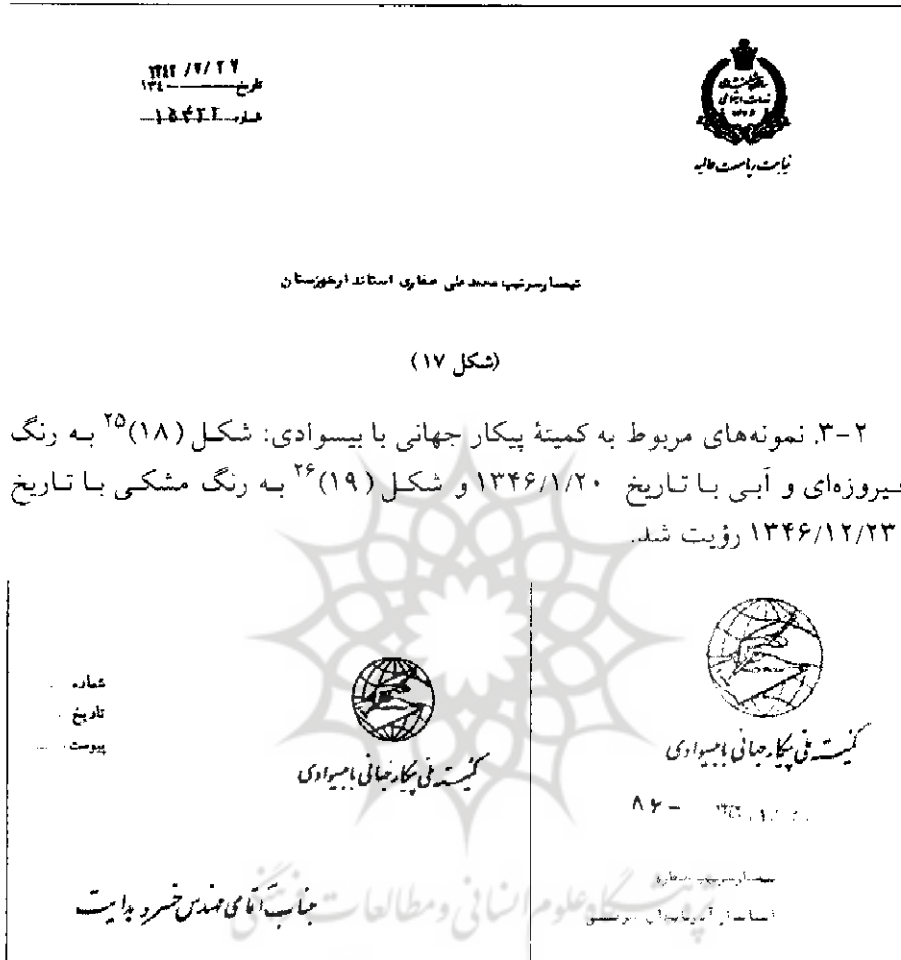
۲۷۲

(شکل ۱۶)

۲-۲. نمونه^{۲۴} شکل (۱۷) به رنگ مشکمی در اسناد مربوط به تاریخهای

۲۳. سند شماره ۸۲۷ حکم انتصاب عبدالعظیم ولیان به عضویت هیئت امنای آموزشگاه تربیت زنان دهیار ۱۸ دی ۱۳۴۸.
۲۴. سند شماره ۴۹۷۶ حکم انتصاب محمدعلی صفاری به سمت رئیس شعبه سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی استان خوزستان. ۲۷ مهر ۱۳۴۲.

۱۳۴۲/۷/۲۷ تا ۱۳۴۳/۶/۳۰ مشاهده شد.

(شکل ۱۷)

۲-۳. نمونه‌های مربوط به کمیته پیکار جهانی بیسوادی: شکل (۱۸) به رنگ فیروزه‌ای و آبی با تاریخ ۱۳۴۶/۱۲/۲۰ و شکل (۱۹) به رنگ مشکی با تاریخ ۱۳۴۶/۱۲/۲۳ رؤیت شد.

۲۷۳

(شکل ۱۹)

(شکل ۱۸)

بخش پنجم: پاکت ضمیمه احکام

در میان اسناد فقط یک نوع پاکت به رنگ شیره‌شکری و در دو اندازه ۱۱/۹×۱۷/۵ و

۲۵. سند شماره ۴۹۸۳. حکم انتصاب محمدعلی صفاری به سمت رئیس کمیته پیکار بیسوادی استان

آذربایجان شرقی. ۲۰ فروردین ۱۳۴۶.

۲۶. سند شماره ۷۰۶۶. حکم انتصاب خسرو هدایت به سمت سرپرست کمیته‌های ملی پیکار بیسوادی مناطق

تفت. ۲۳ اسفند ۱۳۴۶.

۱۷/۸×۲۴/۵ سانتیمتر به دست آمد که روی آن مانند سربرگ شکل (۱۴) به رنگ طلایی چاپ شده بود.

بخش ششم: تذهیب

در هیچ‌یک از اسناد تذهیب دستی یافت نشد اما فرم چاپی برای اعطای نشان درجه دو پیکار با بیسوادی، که در بخش پنجم توضیح داده شد، دارای تذهیب چاپی و شامل گل و بوته در حاشیه چپ و پایین سند بود.

فصل چهارم: کاغذ

غیر از یک سند دو برگگی با تاریخ ۱۳۴۸/۹/۱۷، سایر احکام بر روی کاغذهای یک برگگی معمولی یا نیمه ضخیم نوشته می‌شد.

بخش اول: رنگ

رنگ کاغذها عبارت بوده از شیروشکری ۴۱/۶۶ درصد، سفید ۴۵/۸۴ درصد، نخودی ۱۲/۵ درصد.

بخش دوم: ته نقش

۲۹/۱۶ درصد از اسناد به شرح زیر ته نقش داشتند:

نمونه دارای سمبل و این نوشته NQUEROR...

LONDON

A

ته نقش فوق از روبه‌رو ۱۸۰ درجه چرخش سمت چپ وسط، روبه‌رو سمت چپ وسط، روبه‌رو سمت چپ پایین قابل خواندن است. با توجه به محل ته‌نقش می‌توان نتیجه گرفت که کاغذها برشی بوده و ضمناً بخشی از ته نقش به علت برش خوانده نمی‌شود.

بخش سوم: اندازه

در احکام اشرف اندازه‌های مختلف مشاهده شد. فقط در سه اندازه، ارتباط به دست آمد. اندازه ۲۳/۵×۱۴/۹ سانتیمتر همگی به رنگ شیروشکری مربوط به سالهای ۱۳۴۵ تا ۱۳۴۸؛ اندازه ۲۳/۱×۱۴/۲ سانتیمتر همگی به رنگ سفید مربوط به سالهای

۱۳۵۲ تا ۱۳۵۶؛ اندازه ۴۰×۳۰ سانتیمتر مخصوص نمونه چاپی مربوط به سال ۱۳۴۸. در مجموع - با توجه به سه اندازه ۲۳/۱×۱۴/۲، ۲۲/۴×۱۴/۴ و ۴۰×۳۰ - کوچک‌ترین عرض ۱۴/۲ و بزرگ‌ترین ۳۰ سانتیمتر و نیز کوچک‌ترین طول ۲۲/۴ و بزرگ‌ترین ۴۰ سانتیمتر بوده است.

۴. غلامرضا پهلوی

تعداد ۸ سند (۳ دستنویس، ۴ چاپی و یک تایپی) مربوط به تاریخهای ۱۳۳۵/۶/۲۵ تا ۱۳۵۴/۲/۲۳ به دست آمد. اسناد در موضوع اعطای نشانهای ورزشی و انتصاب به سمت یا عضویت در سازمانهایی است که در حوزه اختیارات غلامرضا بوده.

فصل اول: خصوصیات احکام

ابتدا متن یکی از اسناد^{۲۷} به عنوان نمونه عیناً در زیر ارائه و سپس مطالب توضیح داده می‌شود.

[علامت تاج]

غلامرضا پهلوی

۱۳۵۴/۲/۲۳

جناب دکتر نیک‌پی

شهردار پایتخت

نظر به شایستگی و علاقمندی خاص آن جناب در امر ورزش سواری از این تاریخ به سمت نماینده مخصوص نیابت ریاست عالیه کانون سوارکاران ایران منصوب امید است با کاردانی و اطلاعات وسیع شما کانون سوارکاران بتوانند بیش از پیش در پیشرفت این ورزش باستانی به موفقیت‌های شایان توجهی نائل آید.

غلامرضا پهلوی

[مضا]

۱. نتیجه بررسی تقسیم‌بندی متن احکام از این قرار است:
همه احکام مقدمه داشتند. ۲۵ درصد دارای رکن خاتمه و همین مقدار نیز هر سه رکن

را دارا بودند.

همه اسناد خطابی هستند. حتی در نمونه‌های چاپی، خطاب به صورت دستی نوشته شده است.

۲. در قسمت موضوع، فعل مربوط، در همه احکام به زمان حال بیان شده و نیز بدون ذکر فاعل، «مفتخر می‌گردید»، صادر شده است.

۳. در قسمت خاتمه، جملات امری - «کوشا باشید»، یا صورت سوم شخص مفرد، فعل «نائل آید» آمده است.

۴. در اغلب اسناد، در انتهای موضوع یا خاتمه، نقطه گذاشته شده است.

۵. در متن هیچ یک، کلمه دستخط، حکم و یا غیره نیامده است.

۶. در هیچ یک، مکان صدور سند نوشته نشده بود.

۷. خط اسناد نستعلیق و تعداد سطر آنها ۷ تا ۱۱ بود.

۸. یک سند تاپی ۸ سطر، نمونه‌های چاپی به خط نستعلیق و با خطاب دستی آنها، ۷ تا ۸ سطر بودند.

فصل دوم: تحریر تاریخ در احکام

۱. همه احکام تاریخ داشتند.

۲. تاریخ ۱۲/۵ درصد در بالا، سمت راست، تاپ شده بود (سند تاپی).

۳. تاریخ ۱۲/۵ درصد در محل سربرگ به صورت دستی نوشته شده بود (سند دست‌نویس).

۴. تاریخ ۲۵ درصد در انتهای متن آمده بود (اسناد دست‌نویس).

۵. تاریخ ۵۰ درصد در داخل متن به صورت دستی نوشته شده بود (احکام چاپی).

در جدول زیر انواع شکل تحریر تاریخ آمده است:

ردیف	شروع	روز	ماه	کلمه ماه	سال
۱	بتاریخ	بیست و پنجم	شهریور	ماه	۱۳۳۵
۲	از تاریخ	۶	۸	—	۵۰
۳	—	۲۳	۲	—	۱۳۵۴

با توجه به جدول فوق، نتایج زیر به دست می‌آید:

۱. تاریخ سند به صورت حرف و عدد (ردیف یک) یا عدد (ردیف ۲) نوشته می شده است.
۲. تاریخ احکام با کلمه «بتاریخ» یا در داخل متن «از تاریخ» و یا بدون هیچ گونه کلمه ای آغاز می شده.
۳. همه اسناد دارای تاریخ روز بودند. روز یا به عدد (ردیف یک) یا به حرف (ردیف ۲) نوشته می شد.
۴. همه اسناد دارای تاریخ ماه بودند و به صورت عددی (ردیف ۲) یا به صورت حرفی (ردیف یک) نوشته می شد.
۵. در تعدادی از اسناد کلمه «ماه» بعد از نام ماه آمده است (ردیف یک).
۶. سال اسناد به صورت عددی آمده، سال یا چهار رقم (ردیف یک) یا دو رقم است (ردیف ۲).

فصل سوم: اضافات احکام

بخش اول: امضا

در پایان احکام نام «غلامرضا پهلوی» یا نام و سمت او، که در اینجا به عنوان محل امضا از آن نام می بریم، نوشته می شد. او در بالا یا زیر یا در مقابل محل مذکور امضا می کرده؛ جوهر امضا به رنگهای مشکی و آبی بوده است.

بخش دوم: طغرا

اسناد چاپی دارای طغرای «به نام نامی خدایگان شاهنشاه آریامهر بزرگ ارتشتاران» و «به فرمان مطاع مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر بزرگ ارتشتاران» و بقیه فاقد طغرا بودند.

بخش سوم: ثبت احکام

۱۲/۵ درصد از اسناد شامل دستنویس، که مربوط به سال ۱۳۳۹ بود، در محل سربرگ دارای شماره و تاریخ ثبت به صورت دستی بود و مابقی فاقد شماره ثبت.

بخش چهارم: علائم چاپی

از آنجایی که در تعدادی از احکام ارتباط خاصی میان نوشته ها و علائم چاپی و نیز

کاغذ به دست آمد؛ از این رو، مطالب این بخش به صورت یکجا با فصل چهارم آمده است.

بخش پنجم: پاکت ضمیمه احکام

هیچ پاکتی ضمیمه احکام مورد بحث به دست نیامد.

بخش ششم: تذهیب

هیچ یک از اسناد تذهیب نداشتند.

فصل چهارم: کاغذ و علائم چاپی

همان طور که قبلاً توضیح داده شد، بین نوشته‌ها و علائم چاپی و نیز رنگ کاغذ احکام ارتباط خاصی به دست آمد؛ از این رو، مطالب در این فصل به صورت یکجا آورده شده است:

۱. فرمهای چاپی

احکام اعطای نشانهای ورزشی ارتش بر روی کاغذهای دارای نشان مخصوص ورزش با نوشته «تربیت بدنی ستاد بزرگ ارتشتاران» به صورت چاپی در وسط کاغذ^{۲۸} و به رنگ فیروزه‌ای مشاهده شد. (شکل ۲۰). این نوع یا کاملاً دستنویس بودند یا به صورت فرم چاپی.

احکام دستنویس بر روی کاغذهای ضخیم یکبرگی، به رنگ شیروشکری، فاقد ته نقش، در اندازه ۳۱×۲۱/۹ سانتیمتر با تاریخ ۱۳۳۵ مشاهده شد. احکام چاپی مربوط به سالهای ۱۳۴۷ تا ۱۳۵۱ رؤیت شد که دارای دو نوع به صورت زیر بودند:

۱-۱. این نوع^{۲۹} با تاریخ ۱۳۴۷ و بر روی کاغذهای ضخیم یکبرگی گلاسه، به رنگ شیروشکری، فاقد ته نقش و در اندازه ۳۴/۹×۲۴/۹ سانتیمتر بود و متن آن چنین است:

۲۸. سند شماره ۴۵۱۱، حکم اعطای نشان درجه سه خدمات ورزشی به سرهنگ ساسان یحیایی، ۶ آبان ۱۳۵۰.

۲۹. سند شماره ۵۲۴۴، حکم اعطای نشان پایه یک تلاشهای ورزشی به سرلشکر محسن هاشمی‌نژاد، ۴ آبان ۱۳۴۷.

بفرمان مطاع مبارک علیحضرت بیون شاهنشاه آریامهر بزرگ ارتشداران

مگر سرنگ شاد ساسان گویا

بپاس کوششهای اندیشه‌آمیز در راه پیشرفت ورزش نیزه‌های مسلح شاهنشاهی

نموده‌اید بنابه استعدای شاد و بزرگ ارتشداران و تصویب ذات پهلوانی

برابر این نامه مصوبه از تاریخ ۱۳۸۶ هجری قمری در یافت یک قطعه نشان درجه ۳

خدمات ورزشی مسکری دیدار
پرتال جامع علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

خدا مرضا پهلوی

رئیس عالی‌شورای عالی ورزش نیزه‌های مسلح شاهنشاهی

به نام نامی خدایگان شاهنشاه آریامهر بزرگ ارتشتاران

[محل خطاب به صورت دستنویس]

به پاس کوششهای ارزنده‌ای که

انجام داده‌اید به دریافت پایه تلاشهای ورزشی سرافراز می‌گردید.

غلامرضا پهلوی

رئیس عالیله شورای عالی ورزشی نیروهای مسلح شاهنشاهی

۲-۱. این نوع^{۳۰} با تاریخهای ۱۳۵۰ و ۱۳۵۱ و بر روی کاغذهای ضخیم یکبرگی کلاسه، به رنگ شیروشکری، فاقد ته نقش و در اندازه ۲۴/۸×۳۴/۹ سانتیمتر مشاهده شد و متن آن به این صورت است:

بفرمان مطاع مبارک اعلیحضرت همایون شاهنشاه آریامهر بزرگ ارتشتاران

[محل خطاب به صورت دستنویس]

به پاس کوششهای ارزنده‌ای که در راه پیشرفت ورزش نیروهای مسلح شاهنشاهی نموده‌اید بنا به استدعای ستاد بزرگ ارتشتاران و تصویب ذات همایونی برابر آیین‌نامه مصوبه از تاریخ... به دریافت یک قطعه نشان درجه... خدمات ورزشی مفتخر می‌گردید.

غلامرضا پهلوی

رئیس عالیله شورای عالی ورزشی نیروهای مسلح شاهنشاهی

۲. سربرگهای چاپی

احکام انتصاب را بر روی کاغذهای دارای سربرگ چاپی می‌نوشتند. این نوع یک برگی، به رنگ شیروشکری اما در اندازه‌های متفاوت بود. فقط یکی از آنها دارای ته نقش به شکل N و لوزی بود. دو نوع سربرگ زیر به دست آمد:

۱-۲. سربرگ شکل^{۳۱} (۲۱) دارای علامت تاج، شیروخورشید و نشانه المپیک جمعاً به رنگهای قرمز، زرد، سبز، آبی و مشکی و سایر اطلاعات به رنگ مشکی با تاریخ ۱۳۳۹ مشاهده شد.

۳۰. سند شماره ۴۵۱۱.

۳۱. سند شماره ۱۴۷. حکم انتصاب مصطفی امجدی به عضویت هیئت رئیسه کمیته ملی المپیک ایران. ۱۷ اسفند ۱۳۳۹.

تلفون : ادبیات، تهران

۲۰۲۱۸۹ }
۲۰۳۱۸۲ } تلفن
۲۰۴۱۸۸ }

شماره ۷۸۵۵

تاریخ ۲۹/۱۲/۱۷

یوست

کمیته ملی المپیک ایران

IRANIAN NATIONAL OLYMPIC COMMITTEE

پسار سردرگش عظمی ابوالمیائیس نذر کمسیون عالی ایران

(شکل ۲۱)

۲-۲. سردرگش شکل ۳۲ (۲۲) به طرح طغرا و به رنگ طلائی بالا وسط سند با تاریخ ۱۳۵۴ رؤیت شد.

۲۸۱

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
۱۳۰۶/۱/۲۳
رتال جامع علوم انسانی
جناب دکتر نهادی
نهادار سلامت

(شکل ۲۲)

در مجموع، اسناد غلامرضا پهلوی ۱۲/۵ درصد دارای ته نقش، رنگ ۷۸/۵ درصد شیروشکری و ۱۲/۵ درصد سفید بود. با توجه به دو اندازه ۲۱/۹۴×۱۴ و

۳۴/۹×۲۴/۹ سانتیمتر، کوچکترین عرض سند ۱۴ و بزرگترین ۲۴/۹ سانتیمتر و کوچکترین طول ۳۱ و بزرگترین ۳۴/۹ سانتیمتر بوده است.

۵. سایر اعضای خاندان پهلوی

تعداد ۷ سند (۵ دستنویس و ۲ چاپی) مربوط به شهناز (۱)، ثریا (۲)، علیرضا (۲)، عبدالرضا (۲)، و رضا ولیعهد (۱) از ۱۳۳۳/۲/۷ تا ۱۳۳۹/۱۱/۱ به دست آمد. اسناد در موضوع اعطای نشانهای ورزشی و انتصاب به سمت یا عضویت در سازمانهایی است که در حوزه اختیارات آنها بوده.

فصل اول: خصوصیات احکام

ابتدا متن یکی از اسناد^{۳۳}، به عنوان نمونه، عیناً در زیر ارائه و سپس مطالب توضیح داده می شود:

[علامت تاج]

ثریا پهلوی

بانو شوکت ملک جهانبانی

برطبق ماده ۵ اساسنامه شورای ورزشی بانوان و رای هیئت مدیره شورای مزبور به موجب این فرمان برای مدت دو سال به سمت نایب رئیس دوم هیئت مدیره شورای ورزشی بانوان ایران منصوب می شوید که با ابراز علاقه کامل در پیشرفت امر ورزش بانوان و نوبادگان کشور قدمهای مؤثری بردارید.

کاخ اختصاصی بهمن ماه ۱۳۳۵ [امضا]

۱. نتیجه بررسی تقسیم بندی متن احکام چنین است: همه احکام مقدمه داشتند. ۴۲/۸۵ درصد دارای رکن خاتمه و همین مقدار نیز هر سه رکن را دارا بودند. ۵۷ درصد از احکام (شامل دستنویس) خطابی بودند.
۲. در قسمت موضوع، جمله احکام به زمان حال بیان شده (: «منصوب می شوید») و نیز از فعل سوم شخص مفرد «مفتخر می گردد» استفاده شده است.
۳. در قسمت خاتمه، جملات امری «قدمهای مؤثری بردارید» و «اقدام نمائید» آمده است.

۴. اغلب در انتهای قسمت موضوع یا خاتمه، نقطه گذاشته شده است.
۵. در متن ۱۴/۲۸ درصد از احکام کلمه «فرمان»، در ۱۴/۲۸ درصد کلمه «دستخط»، در ۴۲/۸۵ درصد کلمه «حکم» و در ۲۸/۵۹ درصد هیچ کلمه‌ای بیان نشده است.
۶. در ۱۴/۲۸ درصد مکان صدور، «کاخ اختصاصی» نوشته شده بود.
۷. خط اسناد نستعلیق و تعداد سطر آنها ۲ تا ۶ بود.
۸. نمونه فرم چاپی به خط نستعلیق و ۶ سطر بود.

فصل دوم: تحریر تاریخ در احکام

۱. ۴۲/۸۵ درصد از اسناد شامل دستنویس فاقد تاریخ بودند.
۲. تاریخ بقیه اسناد (۵۷/۱۵ درصد) در انتهای متن آمده بود.
- شایان ذکر است که در احکام چاپی، تاریخ سند نیز کاملاً چاپ شده است.
- در جدول زیر انواع شکل تحریر تاریخ اسناد آمده است:

ردیف	شروع	روز	ماه	کلمه ماه	سال
۱	بتاریخ	هفتم	اردیبهشت	ماه	۱۳۳۳
۲	—	—	بهمن	ماه	۱۳۳۵

۲۸۳

- از بررسی جدول فوق به نتایج زیر می‌رسیم:
۱. تاریخ سند به صورت حرف و عدد نوشته می‌شده.
 ۲. تاریخ احکام با کلمه «بتاریخ» و یا بدون هیچ‌گونه کلمه‌ای آغاز می‌شده است.
 ۳. بعضی از اسناد دارای تاریخ روز بودند؛ روز نیز به حرف (ردیف یک) نوشته می‌شد.
 ۴. همه اسناد دارای تاریخ ماه بودند و نام ماه به صورت حرفی نوشته می‌شد.
 ۵. در همه اسناد کلمه «ماه» بعد از نام آن آمده.
 ۶. سال اسناد به صورت عدد چهار رقمی ذکر شده است.

فصل سوم: اضافات

بخش اول: امضا

اثر امضا در پایان اسناد مشاهده شد، به گونه‌ای که در زیر یا در بالای محل امضا؛

سمت چپ در زیر یا بالای خط آخر به چشم می خورد.
امضا یا دستی بوده یا به صورت مهر^{۳۴} و جوهر آن به رنگهای مشکی یا آبی.

بخش دوم: طغرا

در هیچ یک از احکام طغرا به دست نیامد.

بخش سوم: ثبت احکام

۲۸/۵۷ درصد از اسناد شامل دستنویس که مربوط به ثریا بود دارای تاریخهای ۱۳۳۵ و ۱۳۳۶ بودند و شماره ثبت داشتند. شماره و تاریخ ثبت در پشت احکام در قسمت بالا راست و بالا چپ به صورت دستی نوشته شده بود. بقیه احکام فاقد شماره و تاریخ ثبت بودند.

بخش چهارم: علائم چاپی

۲۸/۵۷ درصد از احکام روی یک نوع فرم چاپی و بقیه بر روی کاغذهای دارای سربرگ چاپی بودند به این صورت:

۱. فرم چاپی

این فرم برای اعطای نشان یادبود جشن ورزشی ارتش بوده و با تاریخ ۱۳۳۳ بر روی کاغذ یک برگگی گلاسه، به رنگ شیروشکری، فاقد ته نقش، در اندازه ۳۱/۲×۲۲/۱ سانتیمتر مشاهده شد و متن آن به صورت زیر است:^{۳۵}

پایس ابراز لیاقتی که

در پیشرفت نیابت تربیتی انجمن ورزش ارتش ابراز داشته به موجب این حکم با اعطای یک قطعه نشان یادبود جشن ورزشی ارتش مفتخر می گردد.

بتاریخ هفتم اردیبهشت ماه ۱۳۳۳

علیرضا پهلوی

رئیس انجمن ورزشی ارتش

۳۴. سند شماره ۴۶۲۴. حکم اعطای نشان یادبود جشن ورزشی ارتش به سروان قاجار. ۷ اردیبهشت ۱۳۳۳.
۳۵. همان.

۲. سربرگهای چاپی

چهارنوع سربرگ چاپی یافت شد که عبارت‌اند از:
۱-۲. نمونه^{۳۶} شکل (۲۳) به رنگ مشکی، مربوط به تاریخهای ۱۳۳۵ و ۱۳۳۶.

شیر پهلوی

بانو شرکت کمک جهانی

بر طبق ماده ۵ اساسنامه شورای ورزشی بانوان و دبای هیئت میره شورای

مربور بوجیب این فرمان برای مدت دو سال جهت نایب رئیس دوم هیئت

دریبه شورای ورزشی بانوان ایران منصوب می‌شود که با ابراز علاقه کامل در

پیشرفت امر ورزش بانوان و نوادگان کشور قدم‌های نوثری بردارید.

پروفسور شگاه علوم انسانی مطالعات اجتماعی
کلان تخصصی بهمن ماه ۱۳۳۵

(شکل ۲۳)

۲-۲. نمونه^{۳۷} شکل (۲۴) به رنگ قهوه‌ای دارای علامت سلطنتی و این مصرع از شاهنامه فردوسی «مرا داد فرمود و خود داور است». در حقیقت، این سر برگ مربوط به

۳۶. سند شماره ۴۶۰۸۵.

۳۷. سند شماره ۵۲۰۹. حکم ولیعهد: تقدیر از محمد شفیع نمازی به جهت کمک به سیزدهگان جنوب. [این تا].

محمد رضا پهلوی است که ولیعهد نیز از آن استفاده کرده است.^{۳۸}

آقای محمد شمس‌الذری

گفت‌وگوی شش‌ماهه شماره‌برای سیزده‌گانه خوب کورپرستی آن‌ها

مطلع مبارک پدرت جدارم میخیزت باین شاهانه آریا هرعبده من است

موجب کمال فرستدی و احسان می‌باشد.

پژوهشگاه علوم انسانی و فرهنگ ایران. رضا پهلوی

رضا پهلوی

(شکل ۲۴)

۳۸. رجوع شود به: رضا فراستی. آشنایی با فرمانهای دوره پهلوی ۲. دوره محمد رضا پهلوی. فصلنامه تاریخ معاصر ایران. س ۷، ش ۲۸ (زمستان ۱۳۸۲)، ص ۱۹۳.

۲-۳. نمونه شکل ۳۹ (۲۵) به رنگ مشکی، با تاریخ ۱۳۳۹.

شهنواز پهلوی

بر طبق ماده دوم اساسنامه شورای عالی ورزش بانوان ایران که مورد
تصویب ذات اقدس علیحضرت پان‌شاه گردیده است سرکار بانو
شوکت ملک جهانبانی برای مدت دو سال عضویت شورای عالی
ورزش بانوان ایران منصوب می‌شود که با ابراز عهده کامل پذیرفت
امروز ورزش بانوان نوبادگان کشور قدیمی‌ترین مؤثری بردارند.

اول بهمن ماه ۱۳۳۹

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

(شکل ۲۵)

۳۹. سند شماره ۴۶۰۸۶ حکم شهنواز پهلوی: انتصاب شوکت ملک جهانبانی به عضویت شورای عالی ورزشی بانوان، ۱ بهمن ۱۳۳۹.

۴-۲. نمونه شکل ۴۰ (۲۶) به رنگهای سفید، مشکی، سبز و این نوشته «انجمن ملی حفاظت منابع طبیعی و محیط انسانی»، بدون تاریخ مشاهده شد.

جناب آقای محمد ظهیری - استناد ساحلی

طبق تبصره ماده ۱۲ اساسنامه انجمن فی حفاظت منابع طبیعی و محیط انسانی

بر حسب این حکم سمت رئیس شورای استان ساحلی منصوب می‌شوید تا در انجام وظائف

مورد اقدام نمایند.

عبدالرضا پهلوی

نیابت ریاست عالی انجمن فی حفاظت منابع طبیعی و محیط انسانی

(شکل ۲۶)

بخش پنجم: پاکت ضمیمه احکام

هیچ‌گونه پاکتی ضمیمه احکام به دست نیامد.

بخش ششم: تذهیب

در هیچ‌یک از احکام تذهیب یافت نشد.

فصل چهارم: کاغذ

احکام بر روی کاغذهای یک برگی یا دو برگی معمولی یا ضخیم (گلاسه) نوشته می‌شد.

بخش اول: رنگ

رنگ کاغذها عبارت بوده از شیروشکری ۷۱/۴۴ درصد، سفید ۱۴/۲۸ درصد، و نخودی ۱۴/۲۸ درصد.

بخش دوم: ته نقش

در هیچ‌یک از اسناد ته نقش مشاهده نشد.

بخش سوم: اندازه

با توجه به دو اندازه ۲۱/۲×۱۳/۹ و ۳۲/۵×۲۲/۷، کوچک‌ترین عرض ۱۳/۹ و بزرگ‌ترین ۲۲/۷ سانتیمتر و نیز کوچک‌ترین طول ۲۱/۲ و بزرگ‌ترین ۳۲/۵ سانتیمتر بوده است.

نتیجه

طبق مدارک موجود، در دوره رضاشاه، هیچ‌یک از اعضای خاندان پهلوی در امور نقشی نداشته و حکمی صادر نکرده‌اند. در دوره محمدرضا پهلوی از سال ۱۳۳۳ اعضای خاندان مذکور، بخصوص زنان، در امور مختلف نقش داشته و احکامی صادر کرده‌اند.

با توجه به جدول شماره یک (آمار پاره‌ای از اطلاعات مربوط به احکام اعضای خانواده پهلوی) تحلیل زیر ارائه می‌شود:

جدول شماره یک: آمار پاره‌ای از اطلاعات مربوط به احکام اعضای خانواده پهلوی

نام	تعداد احکام				تعداد دارای رکنهای سند		تعداد دارای خطاب		تعداد سطر		تعداد مکان صدور	تعداد دارای تاریخ تحریر	تعداد دارای طغرا
	چاپی	قلمی	جمع کل	مقدمه	خاتمه هر سطر	خطاب	خطاب	حد اقل حد اکثر					
فرح	—	۳	۶۴	۴۵	۱۰	—	۶۴	۵	۳	—	۶۴	۲۲	
شمس	۶	۸	۴۳	۳۶	۹	۳۷	۶	۹	۳	—	۲۹	—	
اشرف	۱	۷	۲۴	۱۵	۶	۱	۲۳	۱۰	۴	۱	۲۰	—	
غلامرضا	۴	۱	۸	۸	۲	۸	—	۱۱	۷	—	۸	۲	
سایرین	۲	—	۷	۷	۳	۵	۲	۶	۲	۱	۴	—	
جمع کل	۱۳	۱۹	۱۴۶	۱۱۱	۳۰	۵۱	۹۵	۴۱	۱۹	۲	۱۲۵	۲۴	

نام	تعداد اصل امضا		تعداد دارای شماره ثبت	تعداد فاقد شماره ثبت	تعداد دارای تذهیب دستی	تعداد رنگ		تعداد دارای نقش		تعداد رنگ			کوچک ترین بزرگ ترین عرض عرض	طول	طول
	بالای سند	روی سند				دورنگ	یکرنگ	شیر و مشکی سفید	سنگی	نخودی					
فرح	۲	—	—	—	۱	۵۴	۱۰	۱	۳۴	۲۳	۶	۱	۱۷/۹	۲۱	۲۳/۱
شمس	—	۲۳	۸	۱۲	—	۱۹	۲۴	۱۹	۱۶	۱۴	۱۳	—	۲۳/۲	۲۱/۷	۳۴/۱
اشرف	—	۵	۸	۱۱	—	۱	۲۳	۷	۱۰	۱۱	—	۳	۱۴/۲	۲۲/۴	۴۰
غلامرضا	—	۱	—	۷	—	—	۸	۱	۷	۱	—	—	۲۴/۹	۳۱	۳۴/۹
سایرین	—	—	۲	۵	—	۲	۵	—	۵	۱	—	۱	۲۲/۷	۲۱/۲	۳۲/۵
جمع کل	۲	۲۹	۸۲	۳۵	۱	۷۶	۷۰	۲۸	۷۲	۵۰	۱۹	۵	—	—	—

۱. ۷۸ درصد از اسناد به صورت دستنویس، ۹ درصد به صورت چاپی و ۱۳ درصد به صورت تایپی بودند.
۲. ۷۶ درصد از احکام دارای مقدمه، ۲۸ درصد دارای خاتمه و در مجموع ۲۰/۵۶ درصد هر سه رکن را داشتند.
۳. ۳۴/۹۳ درصد از احکام خطابی و ۶۵/۰۷ درصد فاقد خطاب بودند.
۴. حداقل سطر احکام ۲ و حداکثر ۱۱ بوده است.
۵. در ۱۳٪ درصد از احکام مکان صدور نوشته شده است.
۶. در ۸۵/۶۱ درصد تاریخ تحریر سند نوشته شده است.
۷. در ۱۶/۴۳ درصد طغرا وجود دارد.
۸. محل امضای ۹۸/۶۳ درصد از احکام در پایین سند و ۱/۳۷ درصد در بالای سند بود.
۹. تاریخ و شماره ثبت احکام در ۱۹/۸۶ درصد روی سند، در ۵۶/۱۶ درصد پشت سند و ۲۳/۹۸ درصد از اسناد فاقد تاریخ و شماره ثبت بودند.
۱۰. احکام فاقد ضابطه و اصول یکدست در زمینه‌های رکنهای سند، خطابی، فاقد خطاب، کلمات به کار رفته، تاریخ سند (وجود، نحوه و محل تحریر)، ثبت و وجود طغرا هستند.
۱۱. تذهیب فرمانها و احکام، در گذشته، حاکی از اهمیت سند نزد صاحب آن بوده است. در احکام خاندان پهلوی فقط یک سند (۰/۶۸ درصد) تذهیب دستی داشت.
۱۲. ۱۹/۱۷ درصد از اسناد دارای ته نقش بودند.
۱۳. رنگ ۴۹/۳۱ درصد از احکام شیره‌شکری، ۳۴/۲۷ درصد سفید، ۱۳ درصد فسقی و ۳/۴۲ درصد نخودی بود.
۱۴. ۴۷/۹۵ درصد از احکام یکبرگی و ۵۲/۰۵ درصد دوبرگی بودند.
۱۵. کوچک‌ترین عرض ۱۳/۹ و بزرگ‌ترین ۳۰ سانتیمتر؛ کوچک‌ترین طول ۲۱ و بزرگ‌ترین ۴۰ سانتیمتر بود.
۱۶. باتوجه به جدول زیر (شماره ۲) بسامد کلمه به کار رفته در متن (دستخط، حکم، فرمان) و یا هیچ کلمه‌ای چنین است:

جدول شماره دو: بسامد کلمه به کار رفته

نام	دستخط			فرمان			حکم			هیچ کلمه‌ای		
	دستنویس	چاپی	تایپی	دستنویس	چاپی	تایپی	دستنویس	چاپی	تایپی	دستنویس	چاپی	تایپی
فرح	۵۹	---	۳	---	---	---	---	---	---	۲	---	---
شمس	۱	---	---	---	---	۱	---	---	---	۲۵	۶	۷
اشرف	۷	---	---	---	---	---	---	---	---	۸	۱	۷
غلامرضا	---	---	---	---	---	---	---	---	---	۳	۴	۱
سایرین	۱	---	---	---	---	---	۱	---	---	۲	---	---
جمع کل	۶۸	---	۳	---	---	۱	۲	---	---	۴۰	۱۱	۱۵

در ۴۸/۶۳ درصد کلمه «دستخط» (شامل دستنویس ۴۶/۵۸ درصد، تایپی ۲/۰۵ درصد)؛ در ۴/۸۰ درصد کلمه «حکم» (شامل دستنویس ۲/۷۴ درصد، چاپی ۱/۳۷ درصد، تایپی ۰/۶۹ درصد)؛ در ۱/۳۷ درصد کلمه «فرمان» (شامل دستنویس وجود داشت. در ۴۵/۲۰ درصد از احکام (شامل دستنویس ۲۷/۴۰ درصد، چاپی ۷/۵۳ درصد، تایپی ۱۰/۲۷ درصد) هیچ کلمه‌ای که نوع سند را بیان نماید، وجود نداشت.